

לדופקי בתשובה

בס"ד
עש"ק פר' במדבר
שנת תש"ע לפ"ק
שנה ח'
[כל הזכויות שייכות]

הערות האורות יתקבלו בתשרי
אצל העורך הר"ר שלמה זרד קליין
מס' הפקס' 00442071836956
מס' הטלפון 07727197313
המחיר: תבנית ייגודל תורה
ש"י ביח"ד דחסידי בעלזא
(קלידס רד) לונדון י"ד
בשתיאות: כ"ק מרן אומ"ר שליט"א

גם בשו"ת קרן לדוד (סי' י"א) כותב כע"ז וז"ל: "ואין איסור מה"ת ללמוד קודם ברה"ת רק שצריך לקיים מצות ברה"ת בכ"י, ואף דבגמ' ברכות כ"א קאמר מנין לברה"ת לפני" מה"ת שנאמר כי שם ה' אקרא הבר גודל וכו' וכן בגמ' נדרים דף פ"א דקאמר מפני מה אבדה הארץ על שלא ברכו בתורה תחילה, וכ"כ רש"י בברכות כשבא משה לפתוח בתורה אמר אני אברך תחילה לכאורה משמע מכל זה דהחיוב לברך עה"ת קודם הלימוד, די"ל אה"נ אלא דלאו משום שהוא ברכת המצוה דהא לא מצינו שום ברכת המצוה מה"ת אלא דהוא ברכת השבח אלא דשבה זה אמרה תורה לברך קודם הלימוד" ע"ש עוד, והיינו דאין איסור ללמוד קודם ברכה"ת אלא שיש מצות עשה לברך קודם לימוד התורה.

ועי' גם בשו"ת משיב שלום להגאון מלאקאטש (סי' קל"ז) שכתב דאף דברה"ת היא מדאורייתא, מ"מ איסור הלימוד בלי ברכת התורה הוא רק מדרבנן ע"כ, והיינו דמה"ת יש רק מצוה לברך קודם הלימוד, ותכמים אמרו שלא ילמוד בלי ברה"ת כדי שלא לבטל המ"ע של ברכה"ת, וכמו שאמרו ערום לא יתרום. ולפ"ז בכל גונו שאינו יכול לברך עכשיו אין איסור ללמוד בלי ברכה"ת, וכמו בכל שאר מצות דכשאנו יכול לברך רשאי לקיים המצוה (והא דאמרו ערום לא יתרום היינו משום דיכול לתרום אח"כ כשיאה לבוש בבגדיו, אבל לימוד התורה לא שייך לומר לא ילמוד עכשיו בלי ברכת התורה אלא ימתין על ברכה"ת ואח"כ ילמוד, שהרי הוא רוצה וצריך ללמוד גם עתה).

וראה בשו"ת מנחת שלמה (ח"א סי' צ"א סוף אות א') במכתבו להגר"צ פ"ק זצ"ל שכתב בזה"ל: "אגב ראיתי דהדר גאונו סובר בפשיטות דלגמ' דידן אם אחד נמצא במצב שהוא אנוס על הברכה ואינו יכול בשום אופן לברך ברכת התורה דגם אסור לו ללמוד תורה משום דכמו שאסור ליהנות מהעו"ז בלא ברכה כך אסור גם ללמוד תורה והברכה מעכבת והלמוד לא חשיב מצוה אלא עבירה, והוא חדוש גדול, שהרי לא מצינו שיאמרו חז"ל שאסור לעשות מצוה בלא ברכה כמו שאמרו לענין ברכת הנהנין ולמה יבטל מלמוד תורה שהוא יותר חשוב מכל המצוות שבתורה בגלל זה שאינו יודע לברך, עכ"ד. ובמקום אחר (עי' מנחת שלמה סי' י"ח אות ח', והליכות שלמה פ"ו ס"ו, ועי' בקול התורה קובץ נח עמ' קנח) כתב בזה דאפילו אם נאמר שאסור ללמוד בלי ברכה והיינו דאלמוהו חכמים לחיוב הברכה ועשאוהו כברכת הנהנין, עד כדי כך שאסור ללמוד בלא ברכה, אפ"ה נראה דאין איסור בדבר היכא שאין עליו חובת ברכה או שאינו יכול לברך, דומיא דברכת הנהנין באונן ובע"ק, דאין עליהם גם איסור לאכול בלא ברכה.

גם הגר"ש אלישיב שליט"א (בקובץ תשובות ח"א סי' ט', וביתר ביאור בס' פניני תפילה עמ' לו, לח) כתב להוכיח דהיא דאינו יכול לברך עתה אין איסור ללמוד בלי ברכה"ת, מדברי הפמ"ג (סי' ג"ב משב"ז, מובא בביה"ל סי' מ"ז ס"ו ד"ה פוטר) דהיא דהיא דהתפלה קריאת שמע וברכותיה קודם שבירך ברכת התורה, יכוון שלא לצאת בברכת אהבה רבה יד"ח ברכת התורה, ויכול לברכה לאחר התפילה, משום דלכתחילה עדיף לברך ברכה המיוחדת לתורה ולא לצאת ידי חובה בברכת אהבה רבה. ולכאורה קשה הרי קריאת שמע היא ת"ת לכל דבר (עי' מה שהארכנו בזה בס"ל ג'), וא"כ האין מותר לקרוא קרי"ש קודם ברכה"ת. ומוכח מזה שאין איסור ללמוד בלי ברכת התורה ואינה כברכת הנהנין שאסור לאכול בלי שמברך תחילה, אלא שיש מצות עשה דכשבא ללמוד צריך לברך, וכשלומד תורה בלי לברך מבטל מצות עשה, ולכן כל שיש מניעה מלברך או שא"א לברך וכדו', רשאי ללמוד בלא ברכת התורה, וכיון שאין סיפק בידו לברך עתה ברכת התורה מותר לקרוא קריאת שמע בלי ברכת התורה. ראה גם בשו"ת בצל החכמה (ח"א בתיקונים שבסוף הספר קטע ב') שכותב דלא מצינו בשום מקום שאסור ללמוד בלא ברכה"ת אלא שהצריכו לברך קודם הלימוד, וא"כ כשאנו יודע לברך הו"ל כשאר ברכות המצוה לולב ושופר ואחרני שמקימין בלי ברכה כשאנו יודע לברך עליהן.

הניעור כל הלילה אי מותר להמשיך ללמוד אחר עלוה"ש

א) ועפ"ז יוצא לנו לענין שאלתינו במי שניעור כל הלילה, דפשוט דמותר להמשיך ללמוד אחר העלות, דכיון שאינו יכול לברך ברכת התורה עכשיו משום ספק ברכה, ככה"ג אין איסור ללמוד בלי ברכה"ת. וכן כתבו האחרונים למעשה, עי' תוס' חיים (שעל הח"א כלל ט' סקט"ו) שהביא בשם הגה"ק מצאנו ז"ע דאין צריך לברך ברכת התורה כיון שהולך לישון אח"כ. וכ"ה דעת החו"א [כמו שהובא בדינים והנהגות להחזו"א (פ"א סי"ב) במעשה איש (ח"ה בפסקים שבריש הספר) ובדרך שיחה (ח"ב עמ' רמ"ט)], והביא שם בשם חכ"א שהביא ראי' לזה ממה שאיתא בהגש"פ שאמרו להם

שאלה. הניעור כל הלילה ולומד, האם כשמגיע זמן עלוה"ש צריך להפסיק מלימודו כדי שלא ללמוד בלי ברכת התורה. וכגון בשבועות בלילה שנוהגין להיות נעורים כל הלילה ואומרים התיקון, אלו שלא גמרו עדיין התיקון ליל שבועות קודם עלות השחר, האם מותרין להמשיך באמירתם גם אחר העלות, או שאסור משום ברכת התורה.

תשובה. מותרין להמשיך בלימודם גם אחר עלוה"ש, משום דאין איסור ללמוד קודם ברכה"ת כשאנו יכול לברך עכשיו מחמת ספק.

גדר האיסור ללמוד קודם ברכה"ת, ויבאר גם עיקר גדרו של ברכת התורה (א) הנה יל"ע בעיקר גדר חיוב ברכת התורה קודם הלימוד, אי הוי כמו ברכת הנהנין שאסור ליהנות בלי ברכה, וה"נ יש איסור ללמוד בלי לברך, או דהוי כמו שאר ברכות המצות דאע"פ שחייב לברך קודם המצוה, אבל מ"מ אין איסור לעשות המצוה בלי הברכה. ואין להביא ראי' לזה ממה דנחלקו הפוסקים (המובאים בדברינו לעיל סי' ל"א) אם מותר לקרות פסוקים קודם ברכת התורה בדרך תחנונים, אי דרך תחנונים הוי כלימוד התורה או לא, ומוכח דאילו הוי כלימוד התורה לכו"ע יהא אסור לקראם קודם ברכת התורה, דהרי התם יכול לברך ברכת התורה קודם קריאת הפסוקים ולדיעות דקריאת פסוקים בדרך תחנונים ג"כ נחשב כלימוד התורה, צריך לברך ברכה"ת קודם דלמה יבטל את מצות עשה של ברכת התורה, והשאלה היא רק באופן שאינו יכול לברך עכשיו ברכת התורה, וכגון בניעור כל הלילה ורוצה לילך לישן שינת קבע כשעה אחר עלוה"ש, ובאותו שעה מהעלות עד שהולך לישן רוצה עדיין ללמוד ואינו יכול לברך עכשיו ברכה"ת שהרי יש ספק בניעור כל הלילה אם צריך לברך ברכת התורה, ובכה"ג יל"ע אם מותר לו ללמוד עכשיו בלי ברכת התורה, או דיש איסור ללמוד קודם ברכה"ת.

ב) והנה בעיקר גדר ברכת התורה הביא בחידושי הגר"ז (הל' ברכות ד"ה והנה) בשם הגר"ח דהוי דין מחודש דתורה טעונה ברכה ולא משום ברכת המצוה ולא בגדר ברכת הנהנין ואין זה שייך להמצוה דת"ת רק דהתורה עצמה טעונה ברכה. וכע"ז איתא במנ"ח (מצוה ת"ל בסופה) שהיא ברכה מחודשת על התורה ואינה ברכה על מעשה הלימוד שלומד עתה. ועי' בדברי הגר"א וסרמן זצ"ל הנדפס בשו"ת דבר אברהם (ח"א סי' ט"ז) שכתב בזה: "וסבור הייתי לומר לדעת הרא"ש דבה"ת אינה ברכת קיום המצוה אלא על מעשה הלימוד ואפילו אם לא התקיים בזה מצות ת"ת וכגון שמתכוין בפירוש שלא לצאת ידי חובת המצוה". וע"ע שו"ת אבנ"ז (או"ח סי' ט') וקה"י (ברכות סי' כ"ב במהדר"ח).

ועעו"ש בשו"ת דבר אברהם שנשאל מהגר"ר אלחנן וסרמן זצ"ל עפ"י מש"כ הרא"ש (בחי' לברכות בס' ברכה משולשת, וגם בתוס' הרא"ש ברכות דף ט"ו ע"א ד"ה אבל) לגבי תרומה וז"ל: "אלא אי הויה ברכת תרומה דאורייתא משמע דתרומתו אינה תרומה דהברכה מעכבת ההפרשה, אע"ג דברכות אינן מעכבות היינו משום דהויין דרבנן אבל אי הויין דאורייתא מעכבות ולא הויה הפרשה" עכ"ל, והקשה הגר"א דלפי"ז ברכת התורה דהויה דאורייתא תעכב את מצות תלמוד תורה, וזה דבר חדש שלא שמענו, ועוד דלפי"ז יהא מותר ללמוד בלא בה"ת כיון דבלא ברכה אינו מקיים המצוה וכמדומה לי שהדין מבואר להיפוך, היינו דאסור ללמוד בלא ברכה וצריך להתיישב בזה, עכ"ד הגר"א וסרמן.

וע"ש בתשו' הדבר אברהם שהאריך מאוד בזה, ובסוף דבריו (באות כ"ו) העלה דאין מקום לחקירה זו, וז"ל: שהרי בלימוד ע"ז דיבור איכא גם הרהור הלב והלומד תורה בהרהור נמי מקיים מצות ת"ת דוהגית שהיא בהגיון הלב כמ"ש רבינו הגר"א ז"ל (בס"ל מ"ז סק"ב) ועל הרהור ליכא חיוב ברכה כמבואר בשו"ע שם (סעיף ד') וא"כ כשלא בירך אף שהברכה מעכבא מ"מ מצות ת"ת דהרהור מיהא בידי דזו לא בעיא ברכה ואין כאן מה לעכב, עכ"ז וע"ש עוד בדבריו מה שדן בדין ברכה על הרהור.

ב) ולעצם חקירתנו אם יש איסור ללמוד בלא ברכה"ת או דרק אינו מקיים המ"ע של ברכה"ת, מצינו בדברי האשל אברהם להגה"ק מבוטשטאטש זצ"ל (סי' מ"ו ס"ט) דס"ל דברכה"ת אינו כברכת הנהנין ומעיקר הדין הו"א אפשר לברך ברכת התורה בסוף היום, אלא דלכתחילה יש להקדים לברך קודם הלימוד ע"ש.

תלמידיהם הגיע זמן ק"ש של שחרית, וזמן ק"ש הוא רק משיכיר, וזמן ברכה"ת היא קודם. וכ"פ בס' שלמי מועד (בדיני שבועות) בשם הגרש"ו אויערבאך זצ"ל וכו"ל. וכן השיב הגר"ש אלישיב שליט"א "לא מצאתי בשום מקום שיש איסור ללמוד בלי ברכת התורה, אלא שיש מצוה לברך, ואם לומד בלא ברכה מבטל מצות עשה, אבל כשמטפס ואינו יכול לברך, אין איסור לקיים המצוה או ללמוד בלי ברכה" וכמשת"ב (פניני תפילה עמ' לט, ונכדו בקו' לקנות חכמה ד') ועי' גם שו"ת עמק התשובה (ח"ג ס' ו') ושו"ת יבי"א (ח"ה ס' ו') ובמילואים בסוה"ס.

וראה בשו"ת מהרש"ג (ח"א ס' ו') ששאל ג"כ בשאלתינו, וע"ש שתולה את זה במחלוקת הראשונים, דהנה ידוע מחלוקת רבינו תם והרא"ש בטעם דצריך לברך ברכת התורה בכל בוקר, ולדעת הרא"ש והטור הוא משום דהסיה דעתו ע"י שינתו, ולדעת ר"ת הטעם משום דבכל יום חדש צריך לברך ברכה חדשה כמו ברכת השחר וכל כיוצא בזה. וכותב המהרש"ג דיל' נפק"מ ביניהם אי יהא מותר ללמוד קודם שמברך ברכת התורה, ולדעת הרא"ש דהוא ברכת המצות א"כ כמו בשופר צריך קודם לברך ואח"כ לתקוע וכן בתפילין וכל כיוצא"ב, ה"נ דכוותה לענין תורה שאסור ללמוד קודם שבירך ברכת התורה. אמנם לשיטת הר"ת דאינו כמו ברכת המצות רק כמו ברכת השחר, נהי דגם לדבריו יש להקדים בבוקר לברך תיכף ומיד ברכה"ת, מ"מ הוא רק מפני חשיבותא של תורה אבל מ"מ איסור ליכא ללמוד קודם ברה"ת כמו דגבי שאר ברכה"ש אין איסור באם מקדים איהו דבר קודם הברכה.

וכתב דנמצא דאם רוצה ללמוד בעלוה"ש הלאה, הרי הלאה"ש אין צריך לברך ברה"ת כיון שהי' נייעור כל הלילה, ורק לר"ת צריך לברך, והרי לדידו אין איסור בלימוד קודם ברה"ת, ולהיפך אם יברך ברה"ת תיכף בעלוה"ש ואח"כ ילך לישון שינת קבע נהי דלשיטת ר"ת לא יהי' בזה שום צד חסרון, מ"מ הרי לדעת הרא"ש אחר שינת קבע אפי' אם השיגה הוא ביום צריך לברך וכיון שאנו חוששין לכתחילה לדעת הרא"ש והטור א"כ עדיף לברך ברה"ת אחר השיגה, עכ"ל, וע"ש עוד.

והנה לפי דבריו יש לעיין בגוונא שהלך לישן בערב שבועות דבזה ליכא הממנ"פ, דהרי הכא גם לדעת הרא"ש צריך לברך משום שינת היום, אמנם עפ"י מה שנתבאר אזי אף אם נאמר שלדעת הרא"ש ברכה"ת היא ברכת המצוות, מ"מ גם בברכת המצות אם לא יכול לברך עתה יכול לקיים המצוה בלי הברכה, וה"נ דכוותי' כיון שאינו יכול לברך ברכה"ת מחמת ספק ברכות יכול ללמוד בלי ברכה"ת בכל גווי וכו"ל.

ד) והנה בכה"ח (סי' תצד סק"ב) כותב: ובענין ברה"ת מי שנייעור כל הלילה וכו', ואחר עמוד השחר יזוהר שלא יאמר שום פסוק עד שלא יברך ברה"ת כמ"ש בכף אחת סי' כ"ב או' ד' יעו"ש, עכ"ל. ולפי כל מה שנתבאר דבר זה צ"ע, ואין הספר כ"פ אחת בידי לעיין בטעמו, אך י"ל דמירי באופן שאינו הולך לישן אחר העלות דנמצא שבלא"ה יצטרך לצאת בברכת התורה מאיש אחר, ולכן כתב שלא ילמוד הלאה אלא ישמע תיכף ברכה"ת מאחר. [נראה קו' הלכה למשה בסוף שו"ת נחלה לישראל (נינוב, אות ח') שחידש דבנייער בלילה אז בבוקר קודם ברה"ת יאמר נוסח הברכה המבואר בשבת דף פ"ה בריך רחמנא דאתראי בן מכל עממיא ויהב לן אוריין תליתאי ע"י תליתאי בירחא תליתאי עיי"ש]. ועכ"פ הלכה למעשה בניידון שאלתינו כשהולך לישן אחר עלוה"ש מותר להמשיך ללמוד אחר העלות עד שילך לישן.

שפע המזונות נשפע לפי קביעתו בתורה

שמענו נא אתהם ריעים, הטרודים על המחיה ועל הכלכלה, אשר אין להם מרגוע לנפשם לקבוע עתים לתורה אף שעה ושתים ביום ונמצא זו וזו לא מתקיימים בידם, והתהוה"ק מונחת בקרן זוית ומתחננת בקול: אליכם אישים אקרא...

עיקר שפע המזונות בא ע"י עסק התורה. שפע המזונות לכל איש מישראל - נשפע לפי עמלו בתורה ולפי קביעתו בתורה. וכפי השתדלותו שיעסקו בגיו בתורה"ק - ישיג שפע פרנסתו דרך צנצנת המן המונחת לפניו, ונשלח ברכה במעשי ידיו וישיג פרנסתו בלא יגיע רבה ומלאכתו מתגברת... וזה שאמר במכילתא: "אם תעסקו בתורה - הקב"ה יפרנסכם".

(מתוך אגרת קול קורא) מהגדק בעל יעני נר' מסוכשטו)

בחג השבועות מאריכין בתפילת אהבה רבה כבוונה עצומה כמבואר בספר"ק (עני ספר שער יששכר)

משל נפלא מה"חפץ חיים" לחיזוק קביעות עתים לתורה, עם תוספת כפי שנמסרו מפי המגיד הנודע הג"ר שלום שברון זצ"ל

מעשה בעני מרוד בעל יסורים, ר' זלמן שמו. ר' זלמן נפגש פנים אל פנים עם ידידו הותיק, אחד מעשירי העיירה, ר' ברוך שמו, וכשמו כן הוא - ברוך בכל - בעל כשרון, פיקח, גביר, תלמיד חכם, והעיררה כולה עמדה עליו.

"בוקר טוב לך, ר' ברוך". פנה ר' זלמן לר' ברוך בשעה שבע בבוקר. "בוקר טוב", משיב העשיר. ר' זלמן מתחיל בהתרגשות: "אחי רח"ל אתה ודאי יודע ממצבי, את, כמה המצה קשה! אין לחם, בקושי יש מים, אני זקוק להלוואה דחופה, לעסיקה שמשוגלת לחלצני מהמיצר. אם תעזור לי, זו תהיה הצלה גדולה, אין לחרור, ר' ברוך ידידי".

העשיר שהבין לליבו הרהר קימעה, ואמר: "טוב, ידידי היקר, האדמנות שכאז לסייע לך אסור להחמיץ, האמת היא שאין לי כסף מזומן, אבל אשיג בשבילך עד עשר בבוקר. אל תתבייש חלילה, הרי מה שה' נתן לי זה לא בשבילי, ואם אני יכול להיטיב עם יהודי - בשמחה! תבוא בעשר בבוקר. ותקבל את הכל". ר' זלמן נפרד בהכנעה, בירכו בכל ליבו בעשרות ברכות, יצא והלך לדרכו.

הגיעה השעה היעודה, ר' ברוך מתפנה מעסקיו, דואג שלא יהיו אנשים בבית בשעה עשר [שלא לביישו], וממתין לקראת המצוה הגדולה. חולפים עשרה רגעים, רבע שעה, חצי שעה ור' זלמן העני לא מגיע. נאנח ר' ברוך: "מסכן האיש. מסתמא נפלה בחלקו תקלה לא צפויה. 'בתר עניא אזלא עניותא' ולא הצליח להגיע. טוב, אלך לעסקי וחסל".

למחרת בבוקר, בשעה שבע, הטלפון מצלצל: "בוקר טוב, ר' ברוך, איך אתה מרגיש? מה שלום האשה והילדים? וכו' וכו'. לא נעים לי, אבל אני מוכרח לספר, אני עומד לחתן את בתך, המצב לחוץ מאד, אני זקוק בדחיפות מיוחדת להלוואה, הדבר יציל אותי".

"אה! בטח, ר' זלמן! כבר אתמול המתנתי לך, בבקשה ובשמחה! תבוא נא ידידי היום בשעה עשר. אני ממתין לך עם הסכום, ה' יעזור לך. אל תיקח ללב, עוד תצא מכל הבעיות. תבוא בעשר, אל דאגה!!!".

ר' זלמן מתרגש: אחי, אתה מגיל אותי! תהי' ברוך בכל הברכות. כך ברכו בעשרות ברכות נוספות, בריאות, אושר ועושר וכו'. וסגר את הטלפון. הגיעה השעה עשר. עשר ורבע, עשר וחצי, האיש לא בא... נו, חושב ר' ברוך בצער, מי יודע, אולי מישרו מבני הבית חלה, אולי קרה משהו דחוף במיוחד, והוא לא יכל להודיע לי ולא הגיע. טוב, יבוא המסכן מחר.

למחרת בבוקר, בשעה שבע וחצי: "בוקר טוב ר' ברוך, מה שלומך? מה שלום המשפחה? מה שלום הילדים? וכו' וכו' תשמע, ר' ברוך היקר, המצב שלי חמור מאוד וכו'... אם תעזור לי, אני בטוח שאין קץ למתן שכרך". העני זלמן כבה בטלפון, ור' ברוך שאל: "הלא יומיים שאני ממתין לך ואתה לא בא!! אבל, טוב, תבוא היום בעשר בבוקר, בעוד שתתיים וחצי, אני ממתין!".

השעה עשר, עשר וחצי, ור' זלמן לא בא...
מחר בבוקר בשעה שבע מצלצל הטלפון: "בוקר טוב לך ר' ברוך, מה נשמע!! איך אתה מרגיש וכו' תשמע אני חייב בדחיפות...".
ר' ברוך משיב לתוך האפרכסת: - "שוטה! עזוב אותי לנפשי!!" - אין לו אשה, אין לו בת לחתן - הוא משוגע!...

וכאן, הסתלסל קולו של ר' שלום שברון בניגון מחלחל: ככה זה כל בוקר בבית הכנסת. כן! כן! החפץ חיים אומר שכך אנו נראים בכל בוקר בבית הכנסת: אוי, רבותי, אוי, תפילה מיוחדת במינה עם הקדמה נדירה, אין לנו דוגמתה בשום תפילה, כל בוקר בשעה שבע. אנו מבקשים בברכות קריאת שמע: "אהבה רבה אהבתנו! נורא נוראות - אהבה עולמית ורבה, 'חמלה גדולה ויתרה!". מתחילים לעורר רחמי שמים מיוחדים. המלאכים נרעשים מלשמעו בקשה שמוגיעה כל בוקר בהתרגשות עצומה: "אבינו אב הרחמן, המרחם! האב רחמניעס! בבקשה, אנא, רחמנות! רחמים על יהודי הזקוק להרבה רחמים: 'ותן בליבנו', מה: להבין ולהשכיל..." ומיד ממשכיכות ומתגלגלות לפנינו בתחנוני תחנונים שמונה בקשות: להבין, להשכיל, לשמוע, ללמוד, וללמד, לשמור, לעשות ולקיים. לא רבע או חצי אלא: את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. ר' יהודי מתחנן על נפשו בשעה שבע בבוקר להצליח בתורה, וזה לא מספיק לו הוא רוצה גם "האר עינינו בתורתך, ודבק ליבנו במצותיך ויחד לבבנו, לאהבה, וליראה את שמך". המלאכים שלא יודעים מחשבות - הם שומעים כזו תפילה, ומיד מבקשים מהקב"ה, וניתנת להם רשות. ממלאים תביות שלמות, בדעה, בינה והשכל. מלאכי מעלה נעמדים בשורה, גדודים גדודים. ומחכים. רק תסתיים התפילה, והם ירעיפו עליו את הכל: נו, הוא מתחנן כל כך, מבקש כל כך, מגיע לו... הנה, הנה, רגע ועוד רגע, והוא מקבל הלוואה גדולה...

נו, מגיע "אשרי ובא לציון..." האיש כבר חושב מאיזה פתח לצאת מבית כנסת... אח"כ הוא כבר מתחיל לנשק את התפילין. הנשיקות נשמעות בחלל, ושקשוק קופסאות התפילין מהדהד בביהכ"נ. הרצועות מגולגלת בכבוד, וכשמגיעים ל"עליו לשבח", הוא כבר בחוץ... עד מאוחר בלילה.

המלאכים מחכים ו...מחכים.

טוב, לימוד זכות, כנראה שהיום יש לו צורך נדיר לברוח לעבודה, אולי מחר יפתח איהו ספר, היום ר' יהודי היה אנוס, אבל מחר כבר יתישב ליד הגמרא... ובדאי שהוא יישב ליד הגמרא כי חז"ל אומרים שגם אם אדם צדיק, אע"פ שהוא צדיק אם אינו עוסק בתורה אין בידו כלום: (מדרש תנחומא "איש כי יפליא").

מחר בשבע בבוקר, שוב, התפילה בוקעת רקיעים. האט רחמנות! בבקשה, רחמים! רחם עלינו! ותן בלבנו!

נו, מבקשים המלאכים, תפתח את הגמרא! ויישפך עליך ים של סייעת דשמיא, אבל הוא כבר בדרך... לביזנעס!

אי, אי, אי, ר' שלום היה מנגן: אי, אי, ביזנעס... אי המרחם רחם עלינו ותן בלבנו... ואנחנו רצים לביזנעס... כאותו כסיל כל בוקר... **אוי. ביזני-ביזנעס.** "שלא נבזע ולא נכלם לעולם ועד!"

המשל מובא בס' חסד לאברהם (עמוד כ"ט, יעו"ש עוד) להג"ר אהרן הכהן ז"ל חתן הח"ח זצוקלה"ה, ונמסר בתוספת מרובה ע"י הג"ר שלום שברון זצ"ל, ונדפסו הדברים בס' קול חוצב.